

Crítica al projecte de reglament de parades de sementals (1)

La Junta Superior de la Cria Cavallar, el dia 10 d'abril aprova un Reglament de les parades de sementals. La reglamentació de les parades de sementals era necessària per a la ràpida millora de les espècies cavallines, asinals i els seus híbrids.

Però ningú podia pensar que la reglamentació sobre les parades pogués ocasionar perjudicis als propietaris de sementals i que el Reglament constituis un motiu d'sparverament per part dels ramaders i de les persones i entitats que de la cria i millora dels èquids es pre-ocupen.

El reglament aprovat per la Junta Superior de la Cria Cavallar comprèn els següents extrems, que és precis criticar.

- 1.ª Les questions que afecten al paradista.
- 2.ª La constitució i atribucions de la Comissió inspectora.
- 3.ª El paper que ha de desempenyar el veterinari.
- 4.ª La llibertat industrial.
- 5.ª Quèstions pertinents a un reglament de parades.

1.er *extrem*. — El Reglament solament és aplicable a les parades particulars. Això constitueix una parcialitat o una equivocació. Si l'objecte del Reglament és obtenir una millora equina no solament en conformació i aptituds sinó també en sanitat, l'inspecció s'hauria de practicar a tots els sementals sense exclusió, incluint-hi els de municipis diputacions i Estat.

Si per regla general els municipis i les diputacions no tenen actualment sementals de les espècies cavallina i asinal podrien però tenir-ne com succeeix amb l'espècie bovina, en canvi l'Estat en posseeix alguns centenars i els sementals de l'Estat podrien sofrir l'examen d'una Comissió tècnica que actuant amb molta benevolència no es vegés obligada a rebutjar molts dels sementals que escampen llur llavor racial defectuosa o patològica.

Els paradistes particulars què fins ara tenien amb l'Estat un competitor que gaudia del favor de poguer cobrir les engues de franc, en endavant es trobaran amb que els seus sementals seran objecte d'una revisió mentre que els sementals de l'Estat estaran lliures d'aquest examen.

Inspeccionar solament una part dels sementals significa donar per bons aquells que per actuar no necessiten revisió, cosa que no resistiria, com s'ha dit, a un examen imparcial.

No sometre tots els sementals a les mateixes exigències constitueix un tractament de favor; creure que solament els paradistes particulars tenen animals defectuosos és una equivocació.

El Reglament fixa que abans del 15 de novembre els propietaris de les parades deuen solicitar el permís al Governador civil. En el mateix

(1) Aquesta critica i contraprojecte presentat pels Serveis de Ramaderia de la Mancomunitat, ha estat comentat amb elegància pel Sr. Manuel M. Toledo en uns articles publicats en *El Sol* de Madrid a pocs dies.—N. de la R.

article es diu que la Comissió que ha d'autoritzar la parada revisarà els sementals abans del 15 de gener.

No hi ha cap indústria que per a exercir-la s'hagi de manegar un permís especial o al menys que l'administració obligui als industrials a posseir el material sens poguer-lo fer funcionar durant un espai no inferior de dos mesos.

Els parudistes poden i deuen obtenir immediatament el permís que solliciten, sens obstacles de cap mena, sempre que els sementals es considerin aptes.

Com si això no fos prou, s'obligarà als propietaris de sementals a fer-los conduir a la localitat que assenyali la Comissió inspectora per a realitzar l'examen racial i sanitari.

Tinguï's en compte que els mesos de desembre i gener són en moltes comarques del Pirineu, sobre tot, completament intransitables i, per consequent, desplaçar un semental en temps de freds rigurosos no és gens favorable a la conservació de la salut de l'animal. Pel demés, és sempre una molestia de la qual el productor n'hauria d'estar exempt. Però el Reglament disposa que els propietaris de sementals que no concorrien a l'acte de reconeixement seran multats amb 100 pessetes i la parada tancada, la qual si convé d'obrir-la haurà de menjar l'animal a la capital de província, trajecte que en alguns casos és de 200 a 300 quilòmetres (Cerdanya, Vall d'Aran).

La Comissió en examinar el semental a més de les malalties (entre les quals algunes de diagnòstic impossible si no es presencia un atac (epilepsia) i tares com els exòstosis, la impotència de les quals és molt subjectiva), haurà també d'entendre amb els caràcters racials, els caràcters zootècnics i l'edat. Per respecte als caràcters se'n parlarà més endavant. L'edat, segons el Reglament, deuri estar compresa entre els quatre i catorze anys. Hi han sementals que a dos anys i a menys edat encara, poden emprar-se en la reproducció. Un criteri tan estricte no està conforme amb la marxa econòmica d'una explotació, com tampoc ajusta bé als dictats de la Zoolèxia. Un semental als dos anys i fins a l'any i mig pot cobrir dues o tres vegades cada setmana; des dels tres anys, és absolutament apte per a la reproducció. Als quatre anys que marca el Reglament poden encara perllongar-se, per quan més avall es diu que, per edat mínima s'entindrà el complet desenvolupament de l'animal, desenrotillament, fem observar nosaltres, que moltes vegades no s'obté fins als cinc anys.

Passem al segon extrem. La Comissió inspectora està presidida pel Delegat de Cria Cavallar de la província, per un ramader designat per l'Associació o Junta provincial (es refereix a l'Associació General de Ganaderos del Reino), i l'Inspector provincial d'Higiene i Sanitat pecuàries. El President podrà anar accompaniedat a més d'un veterinari militar.

Aquesta Comissió serà la que anirà a les localitats on s'hagin convocat els propietaris de sementals per examinar els reproductors. Veritablement l'examen d'un animal no és pas una cosa complicada pels que han estudiat agricultura, i tres o quatre individus per a practicar aquesta inspecció, sembla un nombre exagerat. Així ho den comprendre també el Reglament per quan en l'article 5.ª, es diu que els acords de la Comissió seran fermes en cas d'unanimitat, però si un dels

vocals manté un criteri diferent del de la Presidència, el Delegat de Cria Cavallar ho comunicarà al Coronell-Inspector de la zona i aquest resoldrà sense ullterior recurs.

No és aventureurat suposar que el criteri del Delegat de Cria Cavallar serà compartit pel Coronell i en aquest cas, el paper dels vocals haurà de consistir en estar conforme amb el President o malgrat poder estar en majoria de parers en la Comissió, no poder fer prevaler llur criteri.

L'original funcionament d'aquest Comissió podria comportar l'absència dels vocals, la qual cosa el Reglament preveient-ho disposa que, si en el reconeixement hi acudeix un sol individu dels que componen la Comissió, el reconeixement és vàlid.

Dels factors que la Comisió haurà de tenir presents en l'examen, el primer que es cita és, el que es refereix als caràcters ètnics. Això és greu. Es pot donar el cas de que en una comarca productora de cavalls de sella, la Comissió cregui que solament han d'actuar sementals de tir pesat, o que en comarques on es crí el cavall de tir lleuger hi han d'haver sementals àrabs.

L'orientació ramadera d'una comarca estarà a les mans de la referida Comissió; aquesta o el Coronell de la zona podran (aquest últim, sens ullterior recurs), rebutjar sementals que des del punt de vista racial el paradista els cregui convenientis a la comarca, destruint una riquesa creada penosament amb molts d'anys.

Aquelles comarques que posseeixin ja una població equina més o menys homogènia o el què val més, que estiguin orientades sobre el que han de produir, no poden deixar-se a l'arbitrarietat d'una Comissió, que pot quedar reduïda a un sol individu, i el qual pot o no saber Zootècnia i el que és pitjor encara, estar mancat de criteri ramader.

Les persones que han hagut de bregar per a l'imposició racional d'un criteri zootènic en la producció animal, saben de sobres els esforços que representa operar una petita modificació en les poblacions animals, particularment en la cavallina.

I bé, tota la feina d'un grapat d'anys, tot el què significa esperit de continuïtat en la producció, la riquesa que avui representa per a certes comarques la consolidació d'aquests esforços i de l'*esperit de suite*, tot això pot anar-se'n enllaire si així li plau a la Comissió inspectora havent-li donat atributs per a resoldre sobre els caràcters ètnics.

Un sentit de prudència i fins, potser, de consideració hauria disposit que les Comissions provincials, pel què respecta als caràcters ètnics, s'alengués al dictámen que s'havia d'haver demanat als ramaders més notables de la regió pecuària junt amb els professors de Zootècnia de les Escoles que hi haguessin en la regió pecuària.

La desconsideració que aquest criteri significa pels elements productors i pels que professen Zootècnia, potser donaria dret a preguntar a alguns dels individus que han de formar la Comissió i als que han de resoldre sin ullterior recurs, on i com han après o demostrat que posseïen coneixements d'equicultura.

Tercer extrem. — La virtut principal d'un Reglament consisteix en disposar coses que es puguin complir.

El veterinari, de les funcions que se li assignen, algunes d'elles no les practicarà per la raó de que no li tindrà compte, econòmicament parlant.

El veterinari, per tres pessetes, haurà de realitzar les següents funcions: 1.ª reconèixer diàriament els sementals i les eugues que vagin a cobrir, recollint, de passada, la guia de sanitat que deurà acompanyar a aquelles; 2.ª donar compte per escrit al Delegat de Cria Cavallar i a l'Inspector pecuari provincial, de la marxa de la parada i de l'estat sanitari; 3.ª marcar a foc les eugues que, per primera vegada, es presentin a cobrir; 4.ª inspeccionar el llibre talonari que hi haurà a la parada; 5.ª acompanyar i auxiliar al Delegat de Cria Cavallar quan visiti la parada; 6.ª deixar-se fiscalitzar per la Comissió quan aquesta visiti la parada i es faci càrrec de les condicions higièniques de la mateixa; i 7.ª acabada la temporada de cobrició remetre al Delegat un resum en el qual constarà les eugues cobertes, productes obtinguts i ressenya dels mateixos.

Si la parada és, per exemple, a quatre hores del poble on resideixi el veterinari, és de suposar que aquest no visitarà diàriament la parada esperant que hi vagin les eugues, ja que no exigirà que hi vagin totes a una hora determinada. Però hi han moltes comarques amb un sol veterinari i amb una dotzena de parades. I, aleshores?

Quart extrem. — En el Reglament hi ha un seguit de coaccions a la llibertat industrial. Tétra les indicades en el primer extrem, el paradista haurà de tenir, mentre duri la cobrició, un guardia de vista en la persona del veterinari. A l'haver de ressenyar les eugues i omplir un talonari, segons la mostra que donarà la Cria Cavallar, s'obliga al paradista a un treball que ordinàriament no té cap finalitat, i com si això no sigués prou, haurà de procurar d'enterar-se del nombre d'eugues que han pollinat havent de remetre aquesta informació al Delegat provincial. No sempre es pot justificar que el pollí sigui fill d'un semental determinat, car molts pagesos tenen el costum de fer cobrir les eugues per dos o més sementals. De manera que el pobre paradista s'haurà de convertir en policia gratuit del Delegat.

L'article 19 constitueix un veritable atentat a la llibertat de producció.

En la parada que hi hagin guarans hi haurà d'haver al menys un semental cavall. Es a dir, que aquell paradista que vulgui especialitzar-se en guarans no podrà; aquelles comarques que desitgin produir solament mules se'n veuran impeditdes. Des de 1869, la guerra al guarà havia deixat d'ésser cosa oficial, quedant reduïda a l'acció particular i oficiosa. Es que es vol tornar a començar la fiscalització de béns i fins la pena d'emprisonament pel fet de possuir un guarà?

El ramader, que és un industrial com un altre, produirà sempre la mercaderia que més rendiment li donqui. Si entre els interessos dels ramaders i els interessos de la Cria Cavallar existeix alguna incompatibilitat, la resolució no ha d'ésser imposta per la força, ni amb despreu de les lleis econòmiques.

La Cria Cavallar desitjarà que els ramaders produïssin un tipus de terminat de cavall? Això és senzill. No ha de fer més que manifestar quin és el tipus que vol i pagar d'aquest producte tant o més de la valor que li dóna el mercat.

Els ramaders, com tots els industrials, estan disposats a fabricar els productes que els compradors desitgin, sempre que aquesta pretensió vagi acompanyada de la venda a bon preu.

Ara, si pel sol fet d'ésser la Cria Cavallar es creu amb dret d'imposar-se a la ramaderia, de coaccionar la llibertat de producció per a que els ramaders produixin solament pel gust o les necessitats de la Cria Cavallar, pagant els productes a un preu més baix que el que ofereix el mercat, aleshores aquest criteri conduirà fatalment a una retracció de la producció equina i encara la que resti serà de qualitats inferiors perquè el ramader no trobarà en l'exercici de la seva indústria la remuneració que li pertoca.

Pensar que la millora de les espècies equines i els seus híbrids depén d'un Reglament o de les coaccions que puguin implantar-se constitueix una equivocació.

La millora que es busca està únicament sota la dependència del factor econòmic.

Si una gran part de les eugues es donen al guarà, és senzillament perquè de la muta el ramader en treu més diners que d'un cavall. Si la comarca de Cerdanya, per exemple, ha substituït el cavall de sella i xarret pel de tir lleuger, es per raons d'ordre econòmic.

Que l'exèrcit pagui els cavalls que ha de menester a un preu igual o superior al dels productes que més alt preu assolaixen i per a obtenir els cavalls en qüestió, els ramaders sense necessitat de Reglaments, ni de Comissions, ni de Delegats els poduiran abundantment.

L'exèrcit respecte a la ramaderia no és més que un dels tants compradors, i no precisament el més important. A cap dels altres consumidors de bestiar de peu rodó se'ls ha acudit d'intervenir i de regir la producció equina. S'han concretat únicament a exigir, amb diners a la mà, el tipus animal que desitjaven.

L'exèrcit podria prendre exemple de la conducta dels altres consumidors, no intervenint en la indústria equina, de la mateixa manera que tampoc intervé en les indústries dels productes de les quals n'és consumidor, com són els panyos, mobiliari, vehicles, etc., puix que els ramaders no són gant de diferent condició perquè el seu treball no pugui desenrotllar-se amb la llibertat i l'iniciativa de la indústria en general.

Extrem cinquè. — En el Reglament hi han disposicions impròpies al funcionament de parades què és l'objecte de la reglamentació. Des de l'article 25 fins a la terminació del Reglament es parla de competència, emulació i concursos.

Totes aquestes coses deuen passar a les disposicions pròpies dels mètodes de foment, devent-se esporgar del Reglament de parades.

En resum, el Reglament de parades aproval per la Junta Superior de Cria Cavallar, vol dir lo següent:

1.er Solament existeix una entitat capaç de dirigir la producció equina i aquesta és, en caràcter infallible, la Direcció de la Cria Cavallar.

2.^{on} Tots els sementals pertanyents a l'Estat, per aquest sol fet, són bons i no han de sofrir cap mena de revisió.

3.er Solament acceptant totes les disposicions entrebancadores del Reglament podrán els paradistes particulars exercir la seva indústria.

4.er Es concedeix la gràcia de formar part de la Comissió a un ramader que haurà de pertànyer necessàriament a l'Asociación General

ret d'informació per a els estats de la qual el que pertany a una indústria

brids de r-se cons ència del zillament cavall. Si de sella un preu en i per sítal de amundo ents com tres con de regir ob diners es consum nera que n'es con e els ra pall no àstria en imòpies ció. Des competències dels ides. Superior introducció Cria Ca sol fet, ores del industria. a un ra General

de Ganaderos del Reino — com si aquesta Societat contingüés tots els ramaders, — i a l'Inspector provincial d'Higiene i Sanitat pecuàries limitant-li però el seu paper a aquell que precisament no pot privar-li el Reglament i el qual paper posseeix en virtut de les lleis vigents, sense necessitat d'haver de formar part de la Comissió.

De manera que la Comissió s'enclou de fet en un sol individu que és el Delegat.

5.ª El Coronell inspector és de tota la regió el que sap més Zootècnia.

6.ª Els veterinaris són uns subjectes soferts i voluntariosos per a poderlos fer treballar gairebé de franc i encara capaços de soportar altres coses.

7.ª Els ramaders hauran de produir solament el que convingui a la Cria Cavallar. Tota la ramaderia no té drat d'existir si no és pel gust i servei de la Cria Cavallar, i el ramader que no estigui conforme, que plegui.

I bé: contra la lletra i contra l'esperit d'aquest Reglament, cal oposar un Reglament amb lletra i esperit ramader. Tot el Reglament de parades aprovat per la Junta Superior de Cria Cavallar, és una cosa estatal, absolutament filla de l'Estat que la seva característica és una sèrie no interrompuda d'incompetències i de disbarat.

Cal oposar un Reglament de parades que no mermi la llibertat industrial, que mantingui les orientacions encertades, que determini la creació d'un criteri ramader allà on no existeixi, que sigui una garantia de sanitat i, finalment, que contribueixi amb les seves disposicions en la part que l'affecta a l'augment i millora de la producció equina.

Amb tal propòsit, el Reglament aprovat per la Junta Superior de Cria Cavallar deuria ésser substituït pel següent:

Article primer.—A cada regió pecuària es crearà una Junta de Cria Equina que tindrà per objecte entendre i resoldre en tot el que fa referència amb les parades de sementals.

La Junta estarà composta per professors titulars de Zootècnia de les Escoles i Granges d'Agricultura, Veterinària i Zootècnia, de l'Estat i de les Diputacions, d'un Delegat de la Junta provincial de la Asociación de Ganaderos del Reino per cada una de les províncies que componen la regió pecuària; d'un Veterinari en representació de cada un dels col·legis de veterinaris de les províncies, i finalment d'un representant dels Sindicats i altres Asociacions Agrícoles i Ramaderos per cada província.

En les regions pecuàries on no existeixin Granges ni Escoles de la naturalesa que s'han enumerat, les Jutes s'organitzaran per províncies i estaran formades per dos representants de la Junta provincial de la Asociación General de Ganaderos del Reino; dos pels Sindicats i altres Asociacions Agro-pecuàries i d'igual nombre pel Col·legi de Veterinaris. Aquesta Junta distribuirà els càrrecs en la forma que tingui per convenient, com també la seva reglamentació interna.

La Junta Regional tindrà la residència en la capital on hi hagi l'Audiència territorial o Capitanía General, i la provincial a la capital de província.

La Junta Regional o provincial definirà els caràcters que hauran

de tenir els sementals de les espècies cavallina i asinal que actuaran de sementals en el territori de la seva jurisdicció, i tindrà compte de la bona marcha de tot quant s'assigni en el present Reglament.

Article 2. — immediatament que la Junta hagi determinat els caràcters que hauran de posseir els sementals es donarà publicitat als mateixos, remetent-se particularment a les Entitats Agro-pecuàries de la Regió o de la Província i als Inspectors Municipals d'Higiene i Sanitat pecuàries.

Article 3. — Vuit dies al menys abans d'obrir-se públicament una parada de sementals, el propietari o el seu representant, sigui aquest particular o corporació oficial, inclús l'Estat, deurà comunicar-ho a l'Inspector Municipal d'Higiene i Sanitat pecuàries, el qual funcionari comprovarà si el semental presenta els caràcters exigits, i si ofereix cap de les malalties o tares que es mencionen en el article següent.

Article 4. — Per a totes les regions i províncies es prohibirà absolutament la cobrició de tot semental que presenti les malalties, tares o virus que segueixen:

Malalties nervioses, catarates, amaurosi, fluxió periòdica, asma, hèrmies inguinals i crurals, malalties de l'aparell genital i criptorquidia, melanosi, exostosis que facin coixear l'animal i hidartrosis molt voluminoses, lesions de les peülies o cascós per defectes d'estructura còrnia, galàpat, carcinoma, gabarro, palma plana, senyals d'hifosura i les malalties contagioses de què parla la llei d'Epizoolies.

Article 5. — L'Inspector Municipal d'Higiene i Sanitat pecuàries si troba que el semental està conforme en sanitat i caràcters assenyalats per la Junta, eslendrà un certificat que donarà al propietari de la parada ressenyant l'animal, nom del propietari i poble de la parada, remetent al mateix dia una còpia de la certificació al President de la Junta Regional o Provincial. Contràriament, si el semental no pot ésser aprovat per manca d'algun requisit, també ho certificarà en la forma anteriorment expressada.

Els honoraris de l'Inspector Municipal d'Higiene i Sanitat pecuàries seran de 25 pessetes per semental reconegut, i a més haura de cobrar 10 pessetes que remetrà a la Junta de la Cria Equina.

Article 6. — El propietari al qual hagués estat refusat un semental, té el dret de recórrer a la Junta de Cria Cavallar, amb el bon entès que, aquest acte, comporta els següents extrems:

a) Dintre el terme de vuit dies d'haver rebut la Junta la protesta d'un propietari, la Junta disposarà la inspecció del semental per un o dos individus de la Junta o de fora d'ella.

b) Si de la inspecció realitzada per delegació de la Junta resulta que el semental devia efectivament ésser refusat, les despeses de la inspecció, que no seran mai superiors a 100 pessetes, aniran a càrrec del propietari del semental.

c) En cas advers a l'anterior, o sigui que el semental deu ésser admès com a reproductor, les despeses seran pagades per l'Inspector Municipal d'Higiene i Sanitat pecuàries.

Article 7. — Els membres de la Junta tenen el dret i el deure de fiscalitzar les autoritzacions de parades de sementals, a la qual fiscalització no podrà negar-se el propietari de la parada.

Sempre que es cregués que un semental no reuneix les condicions

actuaran compte de l'entitat als canvis que es faran en el seu estatut i que no tinguin la seva approvació.

que don posseir, es comunicarà al President de la Junta, el qual disposarà que es realitzi la inspecció del semental que, de confirmar-se la falta de condicions, es retirarà de la reproducció i s'apercibirà a l'Inspector que l'ha autoritzat.

A l'Inspector municipal d'Higiene i Sanitat pecuàries que per tres vegades autoritzi sementals que no reunien condicions, se'l privarà en el successiu de reconeixement cap semental de parada pública.

Article 8. — Els reconeixements de sementals i permisos de cobrició són valids per un any.

Article 9. — La Junta es renovarà cada dos anys per la meitat dels seus components, menys pels professors de Zootècnia.

Els ingressos que rebri per reconeixements de sementals i les altres quantitats que per diversos motius la Junta encareixi, podrà aquesta disposar lliurement sempre que els acords per la inversió de quantitats siguin preses per majoria absoluta.

Article 10. — Tots els casos no previstos en aquest Reglament respecte a sementals de pública utilització, llur resolució és d'incumbència exclusiva de la Junta regional o provincial.

M. ROSELL I VILA
Cap dels Serveis de Ramaderia

Re poblacions forestals

Vivers forestals

Divisió, desfonament i tancat

Per a obtenir una producció regular de plantes i facilitar l'acció administrativa de la repoblació, és indispensable poder averiguar les existències del viver a tot temps; a aquest fi i per a realitzar convenientment tots els treballs i manipulacions relacionades amb el cultiu del viver, interessa donar al terreny una distribució adequada.

La forma exterior no és indiferent a aquesta finalitat: la circular i les dels polígons regulars són les més convenientes i d'aquestes últimes el rectangle d'un llarg doble de l'amplà, encara que moltes vegades o perquè es lloga o compra una propietat agrícola o per condicions especials del terreny, la forma ja ve determinada.

La distribució i preparació del terreny han de fer-se amb cert ordre si no es vol correr el perill de fer treballs inútils amb la conseqüent pèrdua de temps i interessos.

Elegit que sia el terreny es començarà per assenyalar, amb cordilles i estaques, el traçat de camins de 2'50 a 3 metres d'ample, els quals encreuant-se en angle recte divideixen la superfície en grans seccions i permeten als carros circular en tots sentits. De igual manera cada una de les seccions es dividirà en rectangles de 10 a 15 àrees de superfície, per mitjà de camins d'un metre d'ample i per on puguin passar-hi els obrars amb carrotons.

Si el terreny estava, anteriorment, sotmès al cultiu agrícola se'l treballarà de la manera que es cregui convenient per a que a l'arribar a l'època oportuna estigui preparat per a la sembra. Mes, si el terreny